



نقش مدیریت تبادل اطلاعات بر فرایند کشف جرم

در فرماندهی انتظامی استان کرمان

امین یادگارنژاد^۱، اصحاب حبیب زاده^۲، علی نیک نفس^۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۸/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۶/۱۵

چکیده

زمینه و هدف: توجه به مدیریت تبادل اطلاعات در نیروی انتظامی بر اساس نیاز به اطلاعات بروز، صحیح، دقیق بصورت سریع و امن و در نتیجه ضرورت ذخیره سازی، بازیابی و بهره گیری مناسب از اطلاعات شکل گرفت. با احصاء و اولویت گذاری شاخص های مدیریت تبادل اطلاعات و بررسی تأثیرات آن بر فرایند کشف جرم می توان به یکپارچگی و جلوگیری از عملکرد جزیره ای و اشراف اطلاعاتی پلیس جهت کشف علمی جرائم کمک نمود. هدف اصلی این پژوهش، شناسایی نقش مدیریت تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات در کشف جرم می باشد.

مواد و روش ها: پژوهش از نظر نوع و هدف کاربردی و با ماهیت توصیفی، پیمایشی است. جامعه آماری این تحقیق کارشناسان، متخصصین و صاحب نظران حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و همچنین خبرگان، فرماندهان و مدیران معاونت ها و پلیس های تخصصی ناجا در حوزه کشف جرائم بوده است. ابزار گردآوری پرسشنامه ای محقق ساخته است که بر مبنای طیف لیکرت تنظیم شده و در دو مرحله تکمیل، توزیع و جمع آوری و با کمک نرم افزار SPSS گردید.

نتیجه: نتایج این پژوهش نشان داد که تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات پلیس های تخصصی همرده پلیس کشف جرائم و تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی فضای مجازی بر خلاف انتظار ارتباطی با فرایند کشف جرم ندارد. از عوامل مورد نظر به ترتیب اولویت، تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی برون سازمانی، تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی فضای مجازی، تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات ادارات پلیس کشف جرائم، تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی پلیس های تخصصی همرده پلیس کشف جرائم، تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی بر فرایند کشف جرم مؤثر می باشند.

واژگان کلیدی: مدیریت تبادل اطلاعات، فرایند کشف جرم، منابع اطلاعاتی فضای مجازی، منابع

اطلاعاتی پلیس های تخصصی، اطلاعات مردمی.

- کارشناس ارشد مدیریت فرماندهی و ستاد، (نویسنده مسئول) - ۳۴۲۱۸۲۱۶۸.yahoo.com@Asadyadegar6
- دکترای ارتباطات، عضو هیئت علمی (استاد یار) دانشگاه علوم انتظامی ۱۳۸۸@Ertabat.yahoo.com

- کارشناس ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، عضو هیئت علمی (مربی) گروه فنا دانشگاه علوم انتظامی،





مقدمه

تا فرا رسیدن دهه ۱۹۸۰ میلادی مدیران نیاز چندانی به دانستن چگونگی گردآوری و پخش اطلاعات در سازمان خود نداشتند و دانش فنی این فرایند نیز بسیار ساده بود. ارزش اطلاعات به عنوان بخشی از سرمایه سازمان ناشناخته بود و در بیشتر سازمان‌ها بدان به چشم یک پدیده جانبی و هزینه دار می‌نگریستند. مدیریت را هنری فردی بر پایه تماس‌های رودررو دانسته و آنرا فرآیندی با ابعاد جهانی و نیازمند به هماهنگی‌های گسترده به حساب نمی‌آوردند. ولی امروزه کمتر مدیری می‌تواند خود را از چگونگی برخورد سازمان با عامل اطلاعات دور نگهدارد (لاودن، کنث سی و جی پی، ۱۳۸۸: ۲۱) و مدیریت اطلاعات به عنوان بخشی جدائی‌ناپذیر و معیار کلیدی موفقیت در سازمان‌های امروزی است. با این وجود، میزان پایین امنیت و کنترل دستیابی به آن اغلب مانع از آن می‌شود که ادارات مجری قانون به استفاده از آن روی آورند (کاتچالک^۱، ۱۳۸۸: ۱۳).

فناوری‌های جدید بطور قطع توانایی پلیس را در جمع‌آوری، طبقه‌بندی، تجزیه تحلیل و بهره‌برداری از اطلاعات، افزایش داده است. رشد روز افزون فناوری اطلاعات، امکان بهره‌برداری مؤثر از مجموعه عظیمی از اطلاعات ارزشمند و متنوع را در چارچوب سامانه‌های اطلاعاتی^۲ (سیستم، بانک)، از طریق شبکه‌های رایانه‌ای و در محیط‌های مجازی^۳ فراهم آورده است. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که وظیفه برقراری نظم و امنیت عمومی و اعمال قانون را در کشور بر عهده دارد، از تعدادی پلیس تخصصی برای پوشش حوزه‌های مختلف کشور از جمله پیشگیری انتظامی، اطلاعات و امنیت عمومی، آگاهی، راهنمایی رانندگی، مرزبانی، مبارزه با مواد مخدر، وظیفه عمومی و نیز رده‌های سازمانی پشتیبانی و ستادی تشکیل شده است (ویژه نامه همایش تخصصی فن آوری اطلاعات و ارتباطات نظم و امنیت اجتماعی، ۱۳۸۹: ۳).

امروزه پلیس تلاش دارد به موازات پیشرفت فناوری و پیچیدگی روابط اجتماعی از طریق تخصص‌گرایی، خود را مجهز و مسلح به آموزه‌های نو و تاکتیک‌های جدید در جرم‌یابی و کشف عملیات پنهان مجرمین حرفه‌ای بنماید و در راه مقابله با مجرمین که طرح و تدبیر فناوری را با هم در اختیار گرفته‌اند موفق عمل نماید و با کمترین هزینه مادی و انسانی تولید امنیت را به جامعه اهدا و نظارت امنیت بخش خود را ارتقاء دهد (خلعتبری، ۱۳۸۵: ۲).

بدیهی است استفاده از سامانه‌های اطلاعاتی، بهره‌برداری علمی از بانک‌های اطلاعاتی و تبادل صحیح اطلاعات، یکی از اهداف عالیه ناجا و پلیس‌های تخصصی بوده که خوشبختانه تا کنون تلاش‌های فراوانی در همین راستا انجام شده است. به نحوی که امروزه رسیدن به اهداف

۱- Kutchalck P

۲- Information Systems.

۳- Syber Mediums \ Virtual Environment.





مورد نظر از طریق استفاده بهینه از اطلاعات، سامانه‌های جامع، بهره‌وری از روش‌های علمی و فنی در جهت ردیابی و شناسایی متهمین و مجرمین مورد بهره‌وری مستمر قرار می‌گیرد. از این رو یکی از راه‌های بقاء و ادامه حیات در شرایط فعلی دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی و حرکت به سوی مفهومی بنام مدیریت تبادل اطلاعات می‌باشد که می‌توان با آگاهی از چگونگی دسترسی به اطلاعات داخل و خارج سازمان و آگاهی از تأثیرات آن بر فرایند کشف جرائم، گامی مهم در موفقیت‌های پلیس خصوصاً کشف جرائم برداشت.

بیان مسئله

از مهم‌ترین شاخص‌های امنیت در کشورهای جهان، میزان کشف جرائم به وقوع پیوسته، توسط پلیس و مراجع قانونی و مسئول در این زمینه است. با وجود آنکه جرم در همه اجتماعات و انواع مختلف بروز می‌کند لیکن به نظر می‌رسد که مبارزه موثر با آن نیازمند بهره‌وری از تجهیزات و امکانات فنی و تبادل سریع اطلاعات ما بین رده‌های کنترلی {اوپایشی} است. مبادله به موقع اطلاعات نقش بسیار موثری در خنثی سازی و کشف جرائم ایفا می‌کند که با اجرای طرح‌های مناسب، می‌توان شناسایی، کنترل و هدایت نابسامانی‌ها و جرائم را در دست گرفته و نسبت به مهار آنها اقدام نمود (طالبیان، ۱۳۸۷: ۳).

با توجه به گسترش و پیچیدگی جوامع بشری و به تبع آن افزایش و تنوع روز افزون جرم و جنایت آماده سازی و بهره‌برداری از اطلاعات، می‌تواند تصویری کلی از جرم و جنایات و رفتارهای جنایی در پیش روی تصمیم گیرندگان و روسای پلیس ترسیم کند در واقع دسترسی مناسب، به اطلاعات می‌تواند درکی از زمینه‌های گرایشات مجرمانه را در ذهن فرماندهان پلیس ایجاد سازد، بدون این برداشت از زمینه‌های جرم و رفتار جنایتکارانه، پلیس نمی‌تواند به اطلاعات ادغام شده حیاتی که پیش‌نیاز برنامه‌ریزی و راهبرد درست است دسترسی پیدا کند؛ لذا در بحث کشف جرم با دو مقوله روبه‌رو هستیم. یک بخش مستقیماً در ارتباط با مدیریت توزیع و ارائه اطلاعات (مدیریت تبادل اطلاعات) در امور کشف جرم است. و بخش دیگر مربوط به جوانب عملی کار کشف جرم (فرایند کشف جرم) می‌باشد (بیابانی، ۱۳۸۹: ۲۱).

مدیریت تبادل یا توزیع عبارت است از: شناسایی محل استقرار سامانه‌ها، اطلاعات و محل استفاده از آنها و نیز مکان توسعه آنها که در عملکرد کلی موثر است. برای مثال یک سازمان بین‌المللی ممکن است به منظور پیروی از مقررات ملی ایمنی و پشتیبانی یک بانک اطلاعاتی متمرکز در اداره اصلی مستقر کند در مقابل یک سازمان محلی ممکن است در هر اداره یک بانک اطلاعاتی قرار دهد بطوریکه کاربران بتوانند سریع به اطلاعات دسترسی یابند و آن را به‌هنگام سازند. هدف مدیریت تبادل اطلاعات عبارت است از قرار دادن منابع اطلاعاتی در





جایی که بیشترین منافع را برای سازمان داشته باشد (حسن زاده، ۱۳۸۱: ۸۱).
فرایند کشف جرم فرایندی است که پس از طی مراحل ۸ گانه: ۱- تحقیقات اولیه،
۲- عکس برداری و ترسیم کروکی از صحنه جرم، ۳- یادداشت‌ها و گزارش‌ها، ۴- جستجو
و بازرسی، ۵- مدارک عینی، ۶- کسب اطلاعات، ۷- شناسایی و بازداشت مظنونین، ۸-
آمادگی و ارائه پرونده‌ها در دادگاه منجر به تشخیص جرم و هویت مجرم می‌گردد (ام.هس
و بنت^۱، ۱۳۸۵: ۷-۱۱)

به دلیل اهمیت تبادل اطلاعات، در کشورما نیز بسیاری از نهادها و سازمان‌ها به موازات
یکدیگر اقدام به ایجاد شبکه‌های درون سازمانی نموده که این امر باعث ورود کشور به مدیریت
جزیره‌ای تبادل اطلاعات گردیده است. در این بین سازمان گسترده ناجا از این مقوله مستثنی
نبوده و با توجه به وظیفه خطیر پلیس در امر برقراری امنیت جامعه که بدون احاطه اطلاعاتی
غیر ممکن به نظر می‌رسد. اقدام به طراحی و اجرای شبکه اختصاصی اطلاعاتی ناجا تحت
عنوان پروژه امام علی و طرح امین نمود، لکن به دلیل شرایط خاص مأموریت‌های پلیسی این
اقدام جزیره‌ای مشکلاتی را به دنبال داشته است و نه تنها پلیس را از دسترسی به اطلاعات
سایر بانک‌های اطلاعاتی سازمان‌های خارج از ناجا باز داشته است. بلکه به دلیل تنوع مأموریت،
گسترده‌گی سازمان پلیس و عدم توجه به مدیریت صحیح تبادل اطلاعات برپایه امنیت فن
آوری اطلاعات و ارتباطات، اقدام به ایجاد بانک‌های اطلاعاتی متعدد و موازی جهت بالا بردن
ضریب امنیتی اطلاعات نموده که این امر موجب دور شدن از اهداف مهم دیگر استفاده از این
مدیریت که دسترسی مناسب به اطلاعات، بود منجر گردیده است. طراحی و اجرای پروژه
امام علی (ع) و ایجاد ۳۷ سامانه سیستم‌های جامع و ۲۵۰ زیر سامانه در حوزه‌های مأموریتی
پلیس‌های راهور، اطلاعات و امنیت عمومی، آگاهی، پیشگیری، مبارزه با مواد مخدر، اینترپل
و معاونت‌های عملیات، وظیفه عمومی و سامانه کارکنان و پشتیبانی نظیر سامانه‌های نیروی
انسانی، بازرسی، آموزش، آماد و پشتیبانی، مهندسی، طرح و برنامه و... اگر چه در حاضر
قسمتی از اهداف نگهداری، پردازش و ارائه اطلاعات را تأمین می‌نمایند. ولی بدلیل اشکالاتی
مانند نبود یک بانک اطلاعاتی متمرکز، استفاده از توپولوژی شبکه نامناسب و... در حال
حاضر مدیریت مناسبی از تبادل و استفاده از اطلاعات بین رده‌های مختلف سازمان که دارای
بانک اطلاعاتی مستقل دارند وجود ندارد. و در این میان پلیس‌های اجرایی نظیر پلیس آگاهی
که در مراحل مختلف کشف جرائم نیاز به سوابق متهمین در بانک‌های اطلاعاتی داخل و
خارج سازمان دارند. با مشکلات عدیده‌ای روبرو هستند. به گونه‌ای که پس از اخذ بخشی از
اطلاعات از بانک اطلاعاتی پلیس آگاهی بخش دیگری را بایستی از طریق سنتی و مکاتبه‌ای
از سایر رده‌های داخل و خارج سازمان دریافت دارند. که این امر بدلیل اتلاف وقت باعث پیشی



گرفتن مجرمان از پلیس و تاخیر در کشف جرایم و ایجاد نارضایتی مردم از رده‌ها و به تبع آن از سازمان نیروی انتظامی می‌شود.

بدیهی است دسترسی مناسب به اطلاعات از طریق علمی و فن آوری اطلاعات می‌تواند منجر به دسترسی به متهمین و کشف پیش‌دستانه جرایم شود و محیطی امن را در جامعه ایجاد نماید. از آنجایی که در نظر گرفتن دسترسی به اطلاعات مردمی، ادارات زیر مجموعه پلیس کشف جرائم، سایر پلیس‌های تخصصی، سازمان‌های خارج از ناجا و اینترنت در مسیر علمی کشف جرم، مدیریت مناسب تبادل اطلاعات را می‌طلبد، لذا تعیین تأثیر مدیریت تبادل اطلاعات بر فرایند کشف جرم ضرورت می‌یابد.

با توجه به موارد عنوان شده و نقش مدیریت تبادل اطلاعات در قرار دادن منابع اطلاعاتی در جایی که بیشترین منافع را برای سازمان داشته و در عملکرد پلیس موثر باشد مسئله اصلی این پژوهش، پاسخ به این سوال است که به چه میزان مدیریت تبادل اطلاعات (جهت دسترسی مناسب به اطلاعات درون و برون سازمانی) بر فرایند کشف جرایم موثر است؟

چهار چوب نظری

فرآیند کشف جرم: فرآیند کشف، جمع‌آوری، آماده‌سازی، شناسایی و ارائه شواهد و مدارک برای تشخیص اینکه چه اقداماتی رخ داده و مسئول کیست، می‌باشد. این فرآیند معمولاً با مشاهدات شخص و یا اطلاعات شهروندی آغاز می‌شود. ممکن است افسران گشت عمل یا فرد مشکوکی را مشاهده کنند و یا اینکه شهروندی اعمال و یا افراد مشکوکی را گزارش نماید. چنین اطلاعاتی در اداره پلیس از طریق تلفن، تله تایپ، بی سیم یا گزارش مستقیم از جانب فردی که به دفتر رسیدگی به شکایات پلیس مراجعه می‌کند دریافت می‌شود. مسئول مخابرات پلیس، اطلاعات را به وسیله بی سیم یا دورنویس به یک مأمور گشت ابلاغ کرده و افسر مذکور اقدام می‌کند (ام.هس و بنت، ۱۳۸۵: ۲۳).

مأموران تحقیق نیازی به داشتن قدرت استدلال فوق بشری ندارند. اما آنها باید با شیوه‌ای منظم عمل نموده و اطلاعات را جهت تحلیل و ارزیابی جمع‌آوری کنند اولین تشخیص در کشف جرایم این است که آیا حقیقتاً جرمی صورت گرفته است یا خیر؟ آیا مدارک، وقوع تخلف خاصی را تأیید می‌کند؟ گرچه هر فردی از معنای جرم برداشت خاصی دارد، اما مأموران تحقیق باید درک بسیار دقیقی از معنای آن داشته باشند. تعاریف خاص از اصطلاحاتی مانند جرم^۱، جنایت^۲، جنحه^۳، قانون جزا^۴، و مقررات شهری^۵ در قانون عرفی یافت می‌شوند (ام.هس و بنت، ۱۳۸۵: ۲۴).

۲-۳) اهداف مراحل کشف جرم:

۱- تشخیص اینکه آیا جرمی صورت گرفته است.





- ۲- کسب قانونی اطلاعات و مدارک برای شناسایی فرد مسئول.
- ۳- بازداشت مظنون.
- ۴- کشف اموال مسروقه.
- ۵- ارائه بهترین پرونده و گزارش ممکن به دادستان.

وظایف مأمورین کشف جرم

- مأموران کشف جرایم کارآمد، اطلاعات را بدست می‌آورند و حفظ می‌کنند، دانش فنی را به کار می‌گیرند و با فکری باز، و بدون غرض و منطقی عمل می‌کنند.
- ۱- همکاری و مساعدت در مواقع اضطراری.
 - ۲- محافظت از صحنه جرم.
 - ۳- عکس برداری، تصویر برداری ویدئویی و ترسیم کروکی.
 - ۴- یادداشت برداری و نوشتن گزارش.
 - ۵- جستجوی شواهد و مدارک عینی، جمع آوری و پردازش آنها.
 - ۶- انجام حملات ضربتی، تحت نظر گیری، مراقبت و مأمور مخفی یا نفوذی شدن (ام.هس و بنت ، ۱۳۸۵: ۳۰-۳۳).

در تحقیقات جنایی نیاز است که داده‌ها توسط بیش از یک مأمور پلیس جمع آوری شود. داده‌های جمع آوری شده در طول تحقیقات جنایی برای اتخاذ امور پلیسی مبتنی بر حل مسئله که اکثر ادارات پلیس آن را در پیش گرفته‌اند، بسیار ارزشمند است. مأموران کشف جرایم می‌توانند برای تشخیص مجموعه مشکلات به جای حوادث مجزا، از تحلیل داده‌ها بهره ببرند. زمانی که مشکلات موجود شناسایی گردید، ادارات پلیس می‌توانند رویکردهای ثانویه را برای کاهش یا حذف وقوع جرایم خاص به کار گیرند (همان: ۶۹).

مراحل کشف جرایم

وقتی جرمی اتفاق می‌افتد، قبل از همه مراحل کشف جرم است. انجام این امر بر عهده ضابطین دادگستری است. ضابطین دادگستری مأمورینی هستند که تحت نظارت و تعلیمات دادستان عمومی یا مراجع قضایی در کشف جرم و تحقیق مقدماتی، حفظ آثار و دلایل آن و جلوگیری از فرار و اختفای متهم، به موجب مقررات قانون اقدام می‌کنند (شامبیاتی،

- 1 -Crime
- ۲ -Flony
- ۳ -Misdemeanor
- ۴ -Criminal staute
- ۵-Hess Karn &Bent.W



تحقیقات مقدماتی

بررسی و پی جویی یک جرم با دستور اعزام به صحنه جرم آغاز می شود. سیاست اداره نه تنها مأمور اقدام را تعیین می کند. بلکه وظایف تک تک افراد و همچنین متخصصان جمع آوری مدارک از صحنه جرم، مأموران تحقیق، ناظرین و پرسنل و فرمانده را نیز مشخص می کند.

عکسبرداری و ترسیم کروکی و بازسازی صحنه جرم

عکس برداری نقش مهمی در مستند کردن شواهد و مدارک و طرح دعاوی در دادگاه ایفا می کند. عکس برداری در پیشگیری از جرم و آموزش فن تحقیق نیز مهم است (ام.هس و بنت، ۱۳۸۵: ۹۹).

از همان ابتدای ظهور صنعت عکاسی، عکس به عنوان یک وسیله موثر برای تشخیص هویت افراد مورد توجه و استفاده دست اندرکاران کشف جرایم و تشخیص هویت قرار گرفت (برسler، ۱۳۷۶: ۱۲).

گزارش

گزارش ها، سندی کتبی و دائمی از حقایق مهم هستند که جهت موارد ذیل قابل استفاده می باشند: بررسی گذشته، در جریان قرار دادن سایر مأموران پلیس، ادامه دادن تحقیق، آماده کردن پرونده ها در دادگاه، ارائه حقایق مربوط به دادگاه، هماهنگ سازی فعالیت های پلیس و برنامه ریزی خدمات آتی پلیس و ارزیابی عملکرد مأموران پلیس.

مراحل گزارش نویسی

- ۱-گرد آوری حقایق، تحقیق، مصاحبه، باز جویی؛
- ۲-ثبت آنی حقایق؛ یادداشت برداری؛
- ۳-مرتب کردن حقایق؛
- ۴-نوشتن گزارش،

ارزیابی گزارش: ویرایش و غلط گیری، در صورت نیاز اصلاح گزارش.

انواع گزارش

مأموران کشف جرم معمولاً سه نوع گزارش را تنظیم می کنند:

- ۱- گزارش اولیه یا مقدماتی
- ۲- گزارش تکمیلی یا پیشرفته؛
- ۳- گزارش نهایی یا پایانی (ام.هس و بنت^۱، ۱۳۸۵: ۱۷۴-۱۸۰).





نوشتن گزارش: تنظیم گزارش روایی تحقیق^۲

این فرایند تا زمان رسیدن به تمام سرنخ‌ها، تکمیل تحقیق یا محول نمودن پرونده به نهادی دیگر از قبیل اداره کشف جرائم ادامه دارد. گزارش روایی تحقیق جنایی بایستی ابتدا صحنه را مشخص و تعیین کند: تاریخ، زمان، نحوه وارد شدن شما به پرونده و نوع حادثه را عنوان کند (هس و رابلسکی^۳، ۱۹۹۶: ۵۱-۵۲).

جستجو و بازرسی

جستجو و بازرسی در بسیاری از تحقیقات جنایی امری بسیار مهم است زیرا از طریق آن، شواهد و مدارک دال بر ارتکاب جرم به وسیله مجرمان، به دست می‌آیند. به هر حال، درک مأمور تحقیق از قوانین مربوط به جستجو و بازرسی از اهمیت یکسانی برخوردار است. هر جستجو و بازرسی باید کاملاً بر اساس درک محدودیت‌هایی که مأموران باید رعایت کنند، انجام می‌گیرد.

بازرسی یعنی بازبینی و بررسی به منظور یافتن چیزی است. جستجو و بازرسی امری تصادفی یا اتفاقی نیست، بلکه کاملاً هدایت شده و سازمان یافته است.

بازرسی یعنی تفحص یک خانه یا چندین آپارتمان یا محوطه ساختمان یا بازرسی بدنی یک فرد به منظور کشف اموال غیر قانونی، مسروقه یا قاچاق یا شواهد و مدارکی که در تعقیب قانونی یک عمل مجرمانه و متهم کردن فرد قابل استفاده می‌باشند.

مأمورین تحقیق انواع مختلفی از تحقیق را انجام می‌دهند. آنها صحنه‌های جرم، مظنونین، اجساد، خودروها، اتاق‌های هتل، آپارتمان‌ها، منازل و دفاتر اداری را جستجو و بازرسی می‌کنند (ام.هس و بنت^۱، ۱۳۸۵: ۲۰۵-۲۰۶).

مدارک عینی

پیشینه علوم قانونی امروز، به سال ۱۹۱۰ بر می‌گردد. زمانی که دکتر ادموند لوکارد^۱، جرم‌شناس فرانسوی «اصل تبادل^۲»، را بنیان نهاد. این فرضیه اساساً بیان می‌کند که مجرم همیشه چیزی را از صحنه جرم برداشته یا مدرک جرمی را از خود به جا می‌گذارد.

هر صحنه جرمی داستانی را بیان می‌کند. نکته مهم، کلید کشف اشیاء یا مدارکی است که نتیجه آغاز، میانه و پایان غم‌انگیزی را آشکار می‌سازد. هیچ‌شی‌ای هر قدر کوچک و بی ارزش

۱- Hess, Karn & Bent. W

۲- در نظام پلیس ایران، این نوع گزارش معمولاً به گزارش کار معروف است.

۳- Hess, Karn M. and Wroblewski



باشد، نباید نادیده گرفته شود. هدف اصلی یک تحقیق، یافتن مشخص کردن و نگهداری شواهد و مدارک جهت تشخیص حقایق پرونده، بررسی آتی در آزمایشگاه و ارائه مستقیم در دادگاه می‌باشد (وکسلر^۳، ۱۳۷۸: ۲۲-۲۵).

اخیراً جمع آوری شواهد و مدارک به علت اهمیت آن در محاکمات معروف، مرکز توجه واقع شده است. این موضوع آگاهی و هوشیاری مردم را نه فقط نسبت به جمع آوری شواهد و مدارک بلکه اهمیت ذخیره، نگهداری و بررسی آنها را نیز ارتقاء بخشیده است (برچر^۴، ۱۳۷۸: ۶۶).

کسب اطلاعات

مطالب و اطلاعات بدست آمده از طریق بازجویی و تحقیق و مدارک عینی به یک اندازه مهم هستند. بسیاری از پرونده‌های مختومه بر مدارک عینی و هم بر اطلاعات کسب شده از طریق مصاحبه و بازجویی اتکا داشته است. مدارک عینی می‌توانند پایه و اساسی را برای بازجویی و تحقیق از افراد در باره یک جرم ایجاد کنند و بازجویی می‌تواند سر نخ‌هایی را برای یافتن مدارک عینی فراهم سازد. هر کدام از موارد مذکور یا هر دو، اطلاعات و مطالب لازم را برای به انجام رساندن موفق یک تحقیق جنایی مهیا می‌سازند. (ام.هس و بنت^۵، ۱۳۸۵: ۳۵۹).

شناسایی و بازداشت مظنونین

در اکثر موارد، در ابتدا مظنونی وجود دارد؛ اگر چه بسیاری از جرایم شاهد دارند. اما شاید قربانیان و شهود مجرم را شناسایی نکنند یا نتوانند وی را توصیف نمایند. به هر حال عواملی که در حل تحقیقات جنایی بسیار مهم هستند عوامل کارگشا خوانده می‌شوند. اینها عواملی هستند که بایستی در تصمیم گیری در خصوص انجام تحقیق درباره جرم مورد نظر قرار گیرند. از مهم‌ترین آنها، وجود شاهد و شناسایی مظنون حداقل توصیف و پیدا کردن وی است (ام.هس و بنت، ۱۳۸۵: ۴۳۶-۴۳۷).

آمادگی و ارائه پرونده در دادگاه

به دلیل اینکه بسیاری اکثر پرونده‌های جنایی بدون محاکمه حل و فصل می‌شوند. یک تحقیق عالی متهم را به قبول اتهام خود واداشته، متهم هم مایل است تا بدون محاکمه اتهام



۱-Dr. Edmond Locard

۲-Exchange Principle

۳-Wexler•Sanford

۴-Brecler• Kim

۵-Hess Karn &Bent.W



وارده را بپذیرد. یا اینکه فرایند اقرار مصلحتی به جرم پیش از محاکمه نتیجه رضایت بخشی را حاصل می‌کند. برای تحقق این موضوع پلیس به تازگی استفاده از فن آوری‌هایی که اکنون در برنامه جمعی به کار می‌روند را آغاز کرده است (ام.هس و بنت، ۱۳۸۵: ۵۲۵). شاید عدالت کور باشد اما نباید از لحاظ فن آوری کمبودی داشته باشد... وکلا، قضات و پلیس مجبور خواهند شد روش کارشان را... در یک دادگاه مجازی تغییر دهند. از این رو کار هیئت منصفه با مزیت بازبینی آنچه درباره هر پرونده رخ داده آسان تر می‌شود. شاید عدالت موفق شود حتی بیشتر از گذشته (استرانبرگ^۱، ۱۳۷۵: ۳۴).

اطلاعات

برای اطلاعات در ادبیات مدیریت تمایزهای گوناگونی میان داده از فعل data و اطلاعات ارائه شده است ولی در تحلیل نهایی همگی به علم معانی بیان بازگشت دارد. واژه data از فعل لاتین do و dare به معنی دادن مناسب ترین واژه‌ای است که به واقعیت‌های شکل نیافته و بدون ساختار فراوان تولید شده از طریق رایانه‌ها در نتیجه داد و ستدهای سازمانی بوجود آمده می‌توان اطلاق کرد. اطلاعات مرکب از داده‌هایی است که شکل و ساختار دارد. واژه اطلاعات به معنی اطلاع از فعل لاتین^۲ به معنی شکل دادن به چیزی است. واژه اطلاعات از نظر علم معنای بیان، ساخت بخشیدن به توده یا ماده نامنظم را تداعی می‌کند. ساخت بخشیدنی که به ماده بدون حیات و نامرتب، معنی و حیات بدهد. مناسب ترین واژه برای تمام داده‌هایی که برای کاربر از طریق نوعی نظم بخشیدن به آنها فراهم می‌شود، واژه اطلاعات است (رضائیان، ۱۳۸۰: ۴۴).

تعاریف بسیاری که در طول سال‌ها از اطلاعات شده است. ساده‌ترین و واضح‌ترین این تعاریف این است «اخبار به اضافه تجزیه و تحلیل مساوی است با اطلاعات» فرمول بالا تمایز بین اخبار جمع آوری شده را با اطلاعات تولید شده روشن می‌کند. این فرمول خاطر نشان می‌کند بدون تجزیه و تحلیل هیچ اطلاعاتی وجود ندارد (یاوری ونجار، ۱۳۸۸: ۲۱).

الگوی اطلاعات ملی بریتانیا

الگوی اطلاعات ملی بریتانیا (NIM)^۱ نتایج کارکرد اطلاعاتی را رسیدن به امنیت اجتماعی، کاهش جرم، کنترل بزهکاری و کنترل بی نظمی می‌داند.

برای رسیدن به نتایج مذکور، این الگو گام‌های زیر را طراحی می‌کند.

۱- ایجاد سامانه‌ها و پروتکل‌هایی برای تسهیل (در جریان) اطلاعات؛

۲- تعریف مأموریت^۲ و هماهنگی و همکاری (انجام آن)؛

۱ - Strandberg, Keith

۲ - Information Informato





۳- فراهم کردن محصولات اطلاعاتی پایه برای هدایت عملیات؛

۴- وضع قوانین و الگوهایی در باره تعیین بهترین شیوه‌های آموزشی در تمام سطوح پلیس؛
(یاوری و نجار، ۱۳۸۸: ۳۸-).

مدیریت تبادل اطلاعات

تعریف مدیریت تبادل اطلاعات: مدیریت تبادل اطلاعات عبارت است از قرار دادن منابع اطلاعاتی در جایی که بیشترین منافع را برای سازمان داشته باشد (حسن زاده، ۱۳۸۴: ۸۱). شبکه ملی تبادل اطلاعات، شبکه ملی متشکل از زیرساخت‌های ارتباطی، مراکز داده‌ی توسعه یافته داخلی دولتی و غیردولتی و همچنین زیرساخت‌های نرم‌افزاری است که در سراسر کشور گسترده شده است.

این شبکه ظرفیت لازم برای «نگهداری و تبادل امن اطلاعات داخلی در کشور به منظور توسعه خدمات الکترونیکی» و «دسترسی به اینترنت» از طریق بستر ارتباطی باند پهن سراسری برای کاربران خانگی، کسب و کارها و دستگاه‌های اجرایی را فراهم می‌کند (www.itc.ir).

فناوری اطلاعات و ارتباطات

همانند سایر مفاهیم کیفی و مفهومی، نویسندگان و دانشمندان از دیدگاه‌های گوناگون ولی تقریباً نزدیک به هم این واژه را معنا کرده‌اند که می‌توان به موارد ذیل نیز اشاره کرد: هنری لوکاس^۳ فناوری اطلاعات را اینگونه تعریف می‌کند: «فناوری اطلاعات به تمام انواع فناوری‌های بکار گرفته شده برای پردازش، ذخیره و انتقال اطلاعات به صورت الکترونیکی اطلاق می‌شود. برای این منظور از تجهیزاتی نظیر رایانه، تجهیزات ارتباطی، شبکه‌ها، ماشین‌های فاکس و هر بسته الکترونیکی قابل اداره کردن استفاده می‌شود.

براساس تعریف ارائه شده از سوی کمیته اقتصادی، اجتماعی آسیا و اقیانوسیه (اسکاپ^۱) فناوری، از چهار جزء انسان افزار (فناوری نهفته در انسان)، اطلاعات افزار (فناوری نهفته در اسناد)، سازمان افزار (فناوری نهفته در سازمان) و ماشین افزار (فناوری نهفته در سخت افزار) تشکیل شده است (فتحیان و مهدوی نور، ۱۳۸۳: ۲۹).



۱-National Intelligence Model

۲-Task-based

۳-Henry c.locas .Jr



زیرساخت‌ها، شبکه و اجزای آن

شبکه مجموعه‌ای از کامپیوترها یا شبه کامپیوترهاست که می‌توانند از طریق یک رسانه انتقالی مشترک با یکدیگر ارتباط برقرار کنند (کسد^۲، ۱۹:۱۳۸۷).

شبکه‌های کامپیوتری مجموعه‌ای از کامپیوترهای مستقل است، که بایک تکنولوژی واحد به هم متصل شده‌اند. دو کامپیوتر وقتی به هم متصلند که بتوانند اطلاعات رد و بدل کنند. الزامی نیست که این اتصال از طریق سیم‌های مسی باشد؛ فیبرهای نوری و امواج ماکروویو و مادون قرمز و ماهواره‌های مخابراتی هم می‌توانند عامل این ارتباط باشند (تنن^۳، ۱۳۸۹: ۱۱).

شبکه چیزی جز دو یا چند کامپیوتر متصل به هم نیست که بدین ترتیب قادرند تبادل اطلاعات داشته باشند (هاتزو، ۳:۱۳۸۵).

امنیت اطلاعات^۴ و سطح دسترسی

امروزه امنیت اطلاعات بزرگترین چالش در عصر فن آوری محسوب می‌شود و حفاظت از اطلاعات در مقابل دسترسی غیر مجاز، تغییرات، خرابکاری، افشاء اطلاعات و ویروس‌ها امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. امنیت شبکه سازمان به لحاظ دوام و برقراری، صحت، تمامیت و حفظ موازین محرمانگی و سطوح دسترسی مجاز به اطلاعات کامپیوتری از اهمیت زیر ساختی برخوردار است (داوری دولت آبادی، ۵۰۸:۱۳۹۰).

با گذشت زمان شتاب توسعه فناوری اطلاعات از شتاب توسعه فناوری‌های امنیت شبکه بیشتر بوده و در نتیجه، اختلاف آسیب پذیری به عنوان یک معضل جدی کشورها و سازمان‌ها، روز به روز در حال افزایش است (عزتی، ۱۳۸۱: ۸۰).

بانک‌های اطلاعاتی (پایگاه‌های اطلاعات رایانه‌ای)

بانک‌های اطلاعاتی مجموعه‌ای از رکوردهای اطلاعاتی است. با ساختاری منظم، سامانمند و طبقه بندی شده که در اختیار یک سازمان یا یک واحد اطلاعاتی می‌باشد؛ لذا ایجاد و نگهداری از داده‌های طبقه بندی شده، بخش عمده‌ای از یک نظام فرایند اطلاعات است (بیابانی، ۲۷۳:۱۳۸۹).

۱-SCAP

۲-Kesd

۳-Tanenbam

۴- Information Security (INFOSEC)





یک بانک اطلاعاتی مجموعه‌ای از اطلاعات سازمان یافته است که شخص می‌تواند سریعاً اطلاعات دلخواه را بازیابی کند. این پایگاه، شبیه یک قفس پر است که تمامی رکوردهای شما طوری در آن سازماندهی شده‌اند. که بازیابی آنها آسان باشد یک پایگاه داد از سه عنصر یعنی فیلدها (میدان‌ها)، رکوردها (سابقه‌ها)، و فایل‌ها (پرونده‌ها) تشکیل شده است (داوری دولت آبادی، ۱۳۹۰: ۳۸۹).

دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی

به لحاظ تاریخی، بسیاری از شیوه‌های پلیس بر اثر نیاز به پاسخ به تماس‌های مردمی پیش برده شده‌اند. پلیس با استفاده از این الگو می‌تواند الگوهای جرم را مشخص و رویکرد اساسی برای حل مسئله را اتخاذ کند. در این صورت می‌توان منبع را برای شناخت دقیق جرم و وقایع مجرمانه به صورت موثری به کار گرفت (قهرمانی، ۱۳۹۱: ۱۹۴).

مرکز فوریت‌های پلیس ۱۱۰

سیستم فوریت‌های پلیس (۱۱۰) در بیستم مهر ۱۳۷۹ هم‌زمان در تهران و چند شهر رسماً آغاز به کار کرد. هدف از ایجاد این سیستم، ساماندهی دریافت و توزیع مأموریت‌ها و باز خورد آن در جامعه و سطح نیرو بوده است (ماه نامه اطلاع رسانی، مرکز تحقیقات ناجا، ۱۳۸۰: ۲).

مرکز نظارت همگانی (۱۹۷) ناجا

تأسیس و راه‌اندازی دفتر نظارت همگانی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران یکی از مهم‌ترین اقدامات در سال ۱۳۷۹ بود. این ابتکار ارزشمند که به نوبه خود الگوی مناسبی برای بسیاری از نهادها و سازمان‌های دولتی و غیر دولتی دیگر شد، برخاسته از آموزه‌های دینی است که در متون حقوقی کشور نیز انعکاس یافته است (اسماعیلی ۱۳۸۶: ۲۸).

منابع اطلاعاتی اطلاعات جنایی

بانک‌ها و منابع اطلاعاتی ادارات داخلی پلیس کشف جرائم

امروزه مبادله به موقع اطلاعات نقش بسیار موثری در خنثی‌سازی و کشف جرایم ایفا می‌کند. نمونه‌های بارز و ملموس جرایم در گوشه و کنار جوامع بخصوص کلانشهرها به سادگی قابل مشاهده‌اند. جمعیت سیال شهرها می‌تواند زمینه ساز شکل‌گیری انواع نابسامانی‌ها و جرایم باشد که با اجرای طرح‌های مناسب در زمینه تبادل اطلاعات می‌توان شناسایی، کنترل و هدایت نابسامانی‌ها و جرایم را در دست گرفته و نسبت به مهار آنها اقدام نمود. بدیهی است استفاده از بانک‌های اطلاعاتی، حافظه سازمانی و بهره‌برداری از روش‌های علمی برای



دسترسی به متهمان، یکی از اهداف سازمان کشف جرم است (بیابانی، ۱۳۸۹: ۲۸۱).

بانکها و منابع اطلاعاتی درون سازمانی (سایر پلیس‌های تخصصی در ناچا)
در حوزه مأموریتی، سامانه‌های: «پلیس راهور، پلیس اطلاعات و امنیت، پلیس آگاهی، پلیس پیشگیری، پلیس مبارزه با مواد مخدر، معاونت عملیات، وظیفه عمومی و پلیس بین الملل (اینترپل)» و در حوزه‌های پشتیبانی سامانه‌های مربوط به «نیروی انسانی، آموزش، بازرسی، آماد و پشتیبانی، مهندسی و طرح و برنامه و بودجه» می‌توان اشاره کرد. در نهایت ۳۷ سامانه جامع پیشبینی شد، که حدود بیش از ۲۵۰ زیرسامانه را شامل می‌شوند (فصل نامه تخصصی فاوا، بهار ۱۳۸۷: ۵).

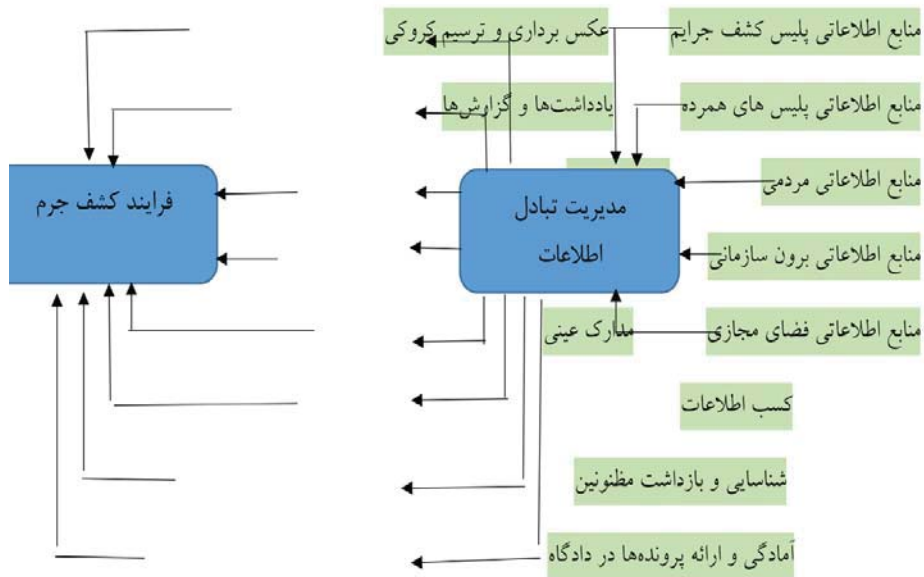
بانکها و منابع اطلاعاتی برون سازمانی

در دسترس بودن اطلاعات سازمان‌ها و اداره‌های مختلف از دیر باز مورد توجه پلیس کشف جرائم بوده و اقدامات مناسبی در جهت جمع‌آوری، تجمیع و تبدیل بانک‌های اطلاعاتی انجام شده است تا تمامی رده‌های تابعه قادر به استفاده از آنها در اجرای بهتر مأموریت‌هایشان باشند.

ضرورت دسترسی به اطلاعات افراد و سرخ‌یابی موضوعی، موجب شد تا پی‌جویی در فضای مجازی به عنوان یکی از مهارت‌های دهگانه گاراگاهان در نظر گرفته شود. اثر بخشی کار به نحوی است که کاراگاهان در کمترین فرصت زمانی قادر به جستجوهای موثر و مفید در بانک‌های اطلاعاتی هستند و مخصوصاً در پرونده‌های خشن بتوانند با اخذ اطلاعات تکمیلی، تصمیم‌گیری در مراحل بعدی کار را به سرعت و صحت انجام داده و نیل به اهداف بعدی را تسهیل بخشند (بیابانی، ۱۳۸۹: ۳۰۴).



مدل مفهومی



روش تحقیق

روش شناسی تحقیق حاضر از نظر نوع، کاربردی و از نظر روش‌های کمی گردآوری داده‌ها، توصیفی از نوع پیمایشی است که در آن سعی بر مطالعه و توصیف مدیریت تبادل اطلاعات و ابعاد آن و میزان تأثیرگذاری بر فرایند کشف جرم می‌باشد که مورد بررسی قرار گرفته است.

جامعه و نمونه آماری

در این پژوهش با توجه به تخصصی بودن مطالب در دو بعد مدیریت تبادل اطلاعات و مأموریت‌ها و اقدامات انتظامی در راستای فرایند کشف جرم سعی شده در جهت رسیدن به نتیجه مطلوب با تلفیق این دو موضوع، جامعه آماری این تحقیق نیز تلفیقی از دو گروه موصوف را شامل شود و از عمده معیارهای این افراد داشتن مشاغل اجرایی و مدیریتی، آگاهی داشتن از مدیریت تبادل اطلاعات و ابعاد آن، صاحب نظر در مسایل عملیاتی و انتظامی خصوصاً کشف جرایم، بوده است. این جامعه به تعداد ۱۴۱ نفر مجموع افراد زیر را شامل می‌شوند:

شخص‌های جامعه آماری	مدیران و کارشناسان فاوا ف.ا. کرمان	مدیران و کارشناسان کشف جرائم و پلیس‌های تخصصی ف.ا. استان کرمان	کارشناسان فاوی خارج از ناجا	جمع
تعداد افراد جامعه	۵۱	۸۰	۱۰	۱۴۱
نسبت افراد جامعه	۳۶ / ۲٪	۵۶ / ۸٪	۷٪	۱۰۰٪





جامعه آماری این تحقیق مشخص ولی از پراکندگی قابل توجهی برخوردار و با توجه به حجم جامعه آماری و گستردگی آن، نمونه آماری با استفاده از جدول مورگان و از طبقات مختلف استفاده شده و تعداد ۱۰۳ نفر به عنوان نمونه به روش طبقه‌ای تصادفی انتخاب گردیدند.

روش جمع‌آوری اطلاعات

در این پژوهش نیز برای تدوین ادبیات نظری، پیشینه تحقیق و مباحث نظری با استفاده از ابزار لازم شامل: مطالعه کتب، مجله‌ها، پایان نامه‌ها، جزوات آموزشی و مراجعه به کتابخانه‌های دانشگاهی، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و نیز جستجوی اینترنتی اطلاعات مورد نیاز با استفاده از روش فیش برداری جمع‌آوری شده است. روش میدانی: از آنجایی که پژوهش حاضر با ماهیت توصیفی-پیمایشی از انتخاب جامعه و نمونه آماری ضمن انجام مصاحبه با اهل خبره و کارشناسان، برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نظر در بحث مبانی نظری و ادبیات تحقیق به منظور آزمون فرضیات با استفاده از پرسشنامه از جامعه آماری نظر سنجی گردیده است.

یافته‌های تحقیق

یافته‌های توصیفی

تعداد پرسشنامه‌ای را که نمونه آماری به آن پاسخ داده‌اند. ۱۰۳ عدد بوده که مشخص می‌گردد کل جامعه آماری نسبت به تکمیل پرسشنامه و آنهم کل سؤال‌ها اقدام نموده‌اند. آلفای کرونباخ محاسبه و حاصل آن ۰/۸۹۲ درصد شد، که برای پرسشنامه خود ساخته نتیجه‌ای خوب و مطلوبی است. بیشترین افراد را امیران و افسران ارشد و بعد از آنها افسران جزء سپس درجه‌داران و در این میان کمترین افراد را کارمندان تشکیل داده‌اند. اکثر پاسخ دهندگان دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و کمترین افراد در سطح دیپلم بوده‌اند، در عین حال ۹۲/۲۳ درصد افراد دارای مدارک عالی و دانشگاهی بوده‌اند.

سنوات خدمت بیشتر افراد بین ۸ تا ۱۶ سال است که با سیستم‌های اطلاعاتی ناجا و فرایند کشف جرم آشنایی و یا کاربری داشته‌اند. خبرگان و کارشناسان را از نظر موضوع شغل مدیریتی بیشتر مدیران اجرایی و عملیاتی و در رده بعد مدیران میانی تشکیل می‌دهند؛ لذا می‌توان نتیجه گرفت که اکثر افراد را مدیران میانی و اجرایی تشکیل داده‌اند که این تعداد از جامعه به طور کامل مأموریت‌ها و نیازهای اطلاعاتی سازمان را در عملیات لمس نموده‌اند.



یافته‌های استنباطی

الف: بین مدیریت تبادل اطلاعات و فرایند کشف جرم در ناجا رابطه وجود دارد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی آزمون کندال و اسپیرمن بین دو متغیر مدیریت تبادل اطلاعات و فرایند کشف جرم به ترتیب برابر $0/241$ و $0/35$ و مقدار (معنی داری) آن‌ها برابر $0/001$ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0/05$ هستند، لذا در این سطح فرض یعنی عدم وجود رابطه رد می‌شود و در نتیجه بین مدیریت تبادل اطلاعات و فرایند کشف جرم در ناجا رابطه معنی داری وجود دارد. بدین معنی که با افزایش مدیریت تبادل اطلاعات در ناجا، فرایند کشف جرم افزایش می‌یابد. همچنین ضریب تعیین بین دو متغیر برابر $0/122$ ($=0/122$) است یا به عبارتی $12/2$ درصد تغییرات فرایند کشف جرم در ناجا به وسیله مدیریت تبادل اطلاعات توجیه می‌شود)

ب- بین تبادل و دسترسی مناسب، به اطلاعات مردمی بر فرایند کشف جرم رابطه وجود دارد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی آزمون کندال و اسپیرمن بین دو متغیر تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی و فرایند کشف جرم به ترتیب برابر $0/318$ و $0/418$ و مقدار (معنی داری) آن‌ها برابر $0/001$ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0/05$ هستند، لذا در این سطح فرض یعنی عدم وجود رابطه رد شده و در نتیجه بین تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی و فرایند کشف جرم در ناجا رابطه معنی داری وجود دارد. بدین معنی که با افزایش تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی در ناجا، فرایند کشف جرم افزایش می‌یابد. همچنین ضریب تعیین بین دو متغیر برابر $0/174$ ($=0/174$) است یا به عبارتی $17/4$ درصد تغییرات فرایند کشف جرم در ناجا به وسیله تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی توجیه می‌شود.

ج: بین تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات ادارات پلیس کشف جرم و فرایند کشف جرم رابطه وجود دارد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی آزمون کندال و اسپیرمن بین دو متغیر تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات ادارات پلیس آگاهی و فرایند کشف جرم به ترتیب برابر $0/26$ و $0/347$ و مقدار (معنی داری) آن‌ها برابر $0/001$ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0/05$ هستند، لذا در این سطح فرض یعنی عدم وجود رابطه رد می‌شود و در نتیجه بین تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات ادارات پلیس آگاهی و فرایند کشف جرم در ناجا رابطه معنی داری وجود دارد. بدین معنی که با افزایش تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات ادارات پلیس آگاهی در ناجا، فرایند کشف جرم افزایش می‌یابد. همچنین ضریب تعیین بین دو متغیر برابر $0/12$ است یا به عبارتی 12 درصد تغییرات فرایند کشف جرم در ناجا به وسیله تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات ادارات پلیس آگاهی توجیه می‌شود.

د- بین تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی هم‌رده پلیس





کشف جرایم و فرایند کشف جرم رابطه وجود دارد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی آزمون کندال و اسپیرمن بین دو متغیر تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی هم‌رده پلیس کشف جرایم و فرایند کشف جرم به ترتیب برابر ۰/۱۲ و ۰/۱۶۷ و مقدار معنی داری آن‌ها به ترتیب برابر ۰/۱۰۶ و ۰/۰۹۲ و بزرگتر از سطح معنی داری $\alpha = ۰/۰۵$ هستند، لذا در این سطح فرض یعنی عدم وجود رابطه رد نمی‌شود و در نتیجه بین تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی هم‌رده پلیس کشف جرایم و فرایند کشف جرم در ناجا رابطه معنی داری وجود ندارد.

۵- بین تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی برون سازمانی و فرایند کشف جرم رابطه وجود دارد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی آزمون کندال و اسپیرمن بین دو متغیر تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی برون سازمانی و فرایند کشف جرم به ترتیب برابر ۰/۲۴۸ و ۰/۳۲ و مقدار (معنی داری) آن‌ها برابر ۰/۰۰۱ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = ۰/۰۵$ هستند، لذا در این سطح فرض یعنی عدم وجود رابطه رد می‌شود و در نتیجه بین تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی برون سازمانی و فرایند کشف جرم در ناجا رابطه معنی داری وجود دارد. بدین معنی که با افزایش تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی برون سازمانی در ناجا، فرایند کشف جرم افزایش می‌یابد. همچنین ضریب تعیین بین دو متغیر برابر ۰/۱۰۲ است یا به عبارتی ۱۰/۲ درصد تغییرات فرایند کشف جرم در ناجا به وسیله تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی برون سازمانی توجیه می‌شود.

۶- بین تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی فضای مجازی و فرایند کشف جرم رابطه وجود دارد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی آزمون کندال و اسپیرمن بین دو متغیر تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی فضای مجازی و فرایند کشف جرم به ترتیب برابر ۰/۰۳۲ و ۰/۰۴ و مقدار (معنی داری) آن‌ها به ترتیب برابر ۰/۶۶۸ و ۰/۶۸۹ و بزرگتر از سطح معنی داری $\alpha = ۰/۰۵$ هستند، لذا در این سطح فرض یعنی عدم وجود رابطه رد نمی‌شود و در نتیجه بین تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی فضای مجازی و فرایند کشف جرم در ناجا رابطه معنی داری وجود ندارد.

۷- بین ابعاد مدیریت تبادل اطلاعات و فرایند کشف جرم رابطه وجود دارد. با توجه به این که p -مقدار محاسبه شده از آزمون (۰/۰۰۱) کمتر از سطح معنی دار ۰/۰۵ است، لذا در این سطح، H_0 رد می‌شود و در نتیجه مدل رگرسیون خطی معنی دار می‌باشد، یعنی بین مولفه‌های ابعاد مدیریت تبادل اطلاعات (تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی، اطلاعات ادارات پلیس آگاهی، منابع اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی هم‌رده پلیس کشف جرایم، منابع اطلاعاتی برون سازمانی و منابع اطلاعاتی فضای مجازی) و فرایند کشف جرم در ناجا رابطه خطی معنی داری وجود دارد. ضریب همبستگی چندگانه $F=۰/۵۱۱$ می‌باشد





که نشان دهنده میزان روابط تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی، اطلاعات ادارات پلیس آگاهی، منابع اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی هم‌رده پلیس کشف جرایم، منابع اطلاعاتی برون سازمانی و منابع اطلاعاتی فضای مجازی با فرایند کشف جرم می‌باشد و با توجه به اینکه سطح معنی داری برابر $0/001$ و کوچکتر از سطح $\alpha = 0/05$ است. بنابراین این رابطه معنی دار می‌باشد. با توجه به اینکه مقدار R^2 adj (تعدیل شده R^2)، برابر با $0/223$ می‌باشد، پس کلیه متغیرهای وارد شده در این مدل $0/223$ واریانس فرایند کشف جرم را تبیین می‌کنند

ح- اولویت بندی ابعاد مدیریت تبادل اطلاعات در ناجا

تحلیل استنباطی داده‌ها از طریق آزمون فریدمن نشان می‌دهد که اولویت‌های ابعاد مدیریت تبادل اطلاعات (تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی، اطلاعات ادارات پلیس آگاهی، منابع اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی هم‌رده پلیس کشف جرایم، منابع اطلاعاتی برون سازمانی) متفاوت بوده است. چون معنی داری آزمون برابر $0/001$ و کمتر از $0/05$ بوده است. بنابراین رتبه هریک از تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی، اطلاعات ادارات پلیس آگاهی، منابع اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی هم‌رده پلیس کشف جرایم، منابع اطلاعاتی برون سازمانی برای ناجا متفاوت بوده است. بر اساس نتایج بدست آمده اولویت ابعاد ذکر شده به شرح زیر می‌باشد:

۱. منابع اطلاعاتی برون سازمانی؛
۲. منابع اطلاعاتی فضای مجازی؛
۳. تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات ادارات پلیس آگاهی؛
۴. منابع اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی هم‌رده پلیس کشف جرایم؛
۵. تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی.

بحث و نتیجه گیری

آنچه می‌توان در این بخش بیان نمود این است که محقق توانست پاسخ سؤال‌ها و فرضیه‌های خود را که در یک راستا بر اساس ادبیات تحقیق و مدل پیشنهادی مطرح گردیده بودند، را به آزمون کارشناسان، متخصصین و مدیران موصوف در تحقیق گذاشته و ضمن تایید و اثبات فرضیه اصلی (رابطه بین مدیریت تبادل اطلاعات و فرایند کشف جرم) فرضیات اول، دوم و چهارم را ثابت و تأثیر هر کدام از آنها بر مدیریت سامانه‌های جامع اطلاعاتی ناجا نیز محرز گردید، در خصوص فرضیات سوم و پنجم به رغم انتظار رابطه بین دو مؤلفه مدیریت تبادل اطلاعات و فرایند کشف جرم رد گردید که با مصاحبه‌های انجام شده با خبرگان مشخص گردید مهم‌ترین دلیل آن فرهنگ سازمانی موجود و مقاومت مدیران در مقابل تبادل اطلاعات





بین رده‌های تخصصی ناجا همچنین پایین بودن سواد اطلاعاتی آنها از قابلیت‌های فضای مجازی و امکانات موجود می‌باشد؛ لذا فرهنگ بهره‌گیری و استفاده مطلوب از سامانه‌های جامع و هماهنگ با سایر واحدها بسیار مؤثر و باید در سطوح عالی، میانی و اجرایی سازمان مورد توجه قرار گیرد، در غیر این صورت فرهنگ حاکم مانع رسیدن به اهداف سازمانی خواهد شد. پس می‌توان نتیجه‌گیری کرد، از میان عوامل احصاء شده در این تحقیق به ترتیب اولویت به نسبت پاسخ دهندگان و توجه به اهمیت زیاد و خیلی زیاد ۳۳/۱ درصد تغییرات فرایند کشف جرم به وسیله تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات ادارات پلیس آگاهی، ۱۷/۴ درصد تغییرات فرایند کشف جرم در ناجا به وسیله تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات مردمی توجیه می‌شود)، (۱۲ درصد تغییرات فرایند کشف جرم در ناجا به وسیله تبادل و دسترسی مناسب به اطلاعات ادارات پلیس آگاهی توجیه می‌شود)، (۱۰/۲ درصد تغییرات فرایند کشف جرم در ناجا به وسیله تبادل و دسترسی مناسب به منابع اطلاعاتی برون سازمانی توجیه می‌شود).

پیشنهاد‌های تحقیق

۱- عوامل مؤثر در نظر گرفته شده در این پژوهش قابل اولویت گذاری بوده، حال که میزان تأثیر هر یک بر فرایند کشف جرم مشخص گردیده، در برنامه ریزی و سیاست گذاری‌های آتی سازمان بیشتر به آنها توجه شود.

۲- پیشنهاد می‌گردد، در صورت محقق شدن یک بانک متمرکز و یکپارچه اطلاعاتی بر اساس معیارهای تعریف شده در طول تحقیق طبقه بندی اطلاعات، کنترل دسترسی‌ها، اجرای مطلوب مأموریت‌ها خصوصاً کشف جرایم بر مبنای اصول، امنیت، سرعت، صحت و دقت اطلاعات انجام پذیرد. از طرفی با تغییر نگرش مسئولین و مدیران و ایجاد نگرشی نوین، حرکت به سوی یکپارچگی بانک‌های اطلاعاتی از انجام امورات موازی مانند ثبت اطلاعات مکرر اشخاص، متهمین و مجرمین و ... جلوگیری به عمل آمده و امکان دسترسی مناسب به اطلاعات جهت پیشی گرفتن از مجرمین و کشف جرایم میسر گردد.

۳- با عنایت ویژگی‌های خاص فضای مجازی از جمله عدم محدودیت مکانی و اطلاعات موجود در این فضا خصوصاً سایت‌های اینترنتی شرایطی ایجاد شود که از اطلاعات و عملکرد سایر پلیس‌های جنایی کشورهای جهان و حتی مجرمین استفاده بهینه به عمل آید.

۴- نقش به سزای مدیران و فرماندهان در ایجاد فرهنگ قوی و پایدار جهت بهره‌گیری و استفاده مطلوب از سامانه‌های جامع و هماهنگ با سایر واحدها بسیار مؤثر و باید در سطوح عالی، میانی و اجرایی سازمان مورد توجه قرار گیرد، در غیر این صورت فرهنگ حاکم مانع رسیدن به اهداف سازمانی خواهد شد.





۶- با شناسایی اطلاعات مورد نیاز ناجا از سایر سازمان‌های خارج از ناجا و هماهنگی با شرکت ارتباطات زیر ساخت ایران و سازمان‌ها و نهادهای مورد نظر قابلیت برقراری ارتباط از طریق زیر ساخت‌های ارتباطی موجود فراهم تا امکان تبادل اطلاعات با سازمان‌های خارج از ناجا با ارائه عملکرد مطلوب پلیس در جامعه و مقبولیت پلیس به عنوان مهم‌ترین سازمان در تأمین امنیت جامعه محقق گردد.

فهرست منابع و ماخذ:

- اسماعیلی، محسن. (۱۳۸۶)؛ نظارت همگانی و مبانی دینی و حقوقی آن، فصلنامه نظارت و بازرسی، شماره اول، پاییز ۱۳۸۶، تهران: بازرسی کل ناجا.
- ام‌هس، کارن و بنت، وین‌دبلیو. (۱۳۸۵)؛ تحقیقات جنایی، ترجمه جاوید بهرام زاد با همکاری هما روز رخ، جلد اول، چاپ اول، تهران: دانشگاه علوم انتظامی، معاونت پژوهش.
- برسلر، فنتون. (۱۳۷۶)؛ سیر تکاملی هفتاد سال رسیدگی به جرم و جنایت، ترجمه قیطاس مردانی، تهران: مرکز مطالعات و پژوهش‌های ناجا.
- __ بیابانی، غلام حسین. (۱۳۸۹)؛ اطلاعات جنایی، چاپ اول، تهران: نشر کارآگاه وابسته به پلیس آگاهی ناجا.
- __ تنن بام، اندرو. (۱۳۸۹)؛ شبکه‌های کامپیوتری، ترجمه احسان ملکیان، علیرضا زارع پور، تهران: موسسه علمی فرهنگی نص.
- __ حسن زاده، علیرضا. (۱۳۸۵)؛ مدیریت منابع اطلاعاتی، چاپ اول، کرج: انتشارات مدیر فلاح.
- __ خلعتبری، عبدالحسین. (۱۳۸۵)؛ جرم یابی قتل از نگاه کارآگاهی، تهران: چاپ اول انتشارات گارآگاه.
- __ داوری دولت آبادی، مجید. (۱۳۹۰)؛ مهندسی امنیت شبکه، جلد دوم، چاپ اول، تهران: مرکز چاپ و نشر حدیث کوثر.
- __ رضائیان، علی. (۱۳۸۰)؛ سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت (مدل سازی اطلاعات)، تهران: انتشارات سمت.
- __ شامبیاتی، هوشنگ. (۱۳۷۱)؛ حقوق جزای عمومی، جلد اول، تهران: انتشارات پاژنگ.
- __ طالبیان، حسین. (۱۳۹۰)؛ تبیین فرایند تشکیل ابر اطلاعاتی پلیس، پایان نامه کارشناسی ارشد، با راهنمایی دکتر عبد الله هندیانی، دانشکده فرماندهی و ستاد دانشگاه علوم انتظامی.
- __ عزتی، ناصر. (۱۳۸۱)؛ مقاله امنیت شبکه یک نیاز همگانی، ماهنامه دنیای کامپیوتر و ارتباطات، شماره ۱۱، تهران: فتحیان، محمد و مهدی نور، سید حاتم. (۱۳۸۳)؛ پیش به سوی جامعه اطلاعاتی، چاپ اول، تهران: موسسه فرهنگی دیباگران.
- __ فصلنامه تخصصی فاوا. (بهار ۱۳۸۷)؛ گزارش ویژه فن آوری اطلاعات در ناجا، سال دوم، شماره ششم، تهران: معاونت فن آوری اطلاعات و ارتباطات ناجا.
- __ قهرمانی، علی اکبر. (۱۳۹۱)؛ مدیریت پلیس جامعه محور از نظریه تا عمل، چاپ اول، تهران: دانشکده علوم انتظامی.





__ کاتچالک، پیترو. (۱۳۸۸)؛ سامانه‌های مدیریت دانش در خدمت پلیس (فن آوری و راهکارها)، ترجمه صدیقه نظری و مهدی نوروز خیابانی، تهران: انتشارات سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا.

__ کسد، جو. (۱۳۸۷)؛ تی سی پی.ای پی، ترجمه محمد نوروزی، تهران، انتشارات خلیج فارس.

__ لاودن کنث.سی و لاودن، جی.پی. (۱۳۸۷)؛ نظام‌های اطلاعاتی مدیریت (ن.ا.م) سازمان و فن آوری، ترجمه عبدالرضا رضایی نژاد، چاپ دوم، تهران: چاپ و نشر غزال.

__ ماهنامه اطلاع رسانی، مرکز تحقیقات و پژوهش‌های ناجا. (۱۳۸۰)؛ سال اول، شماره پنجم.

__ هاتزو، هاتوری. (۱۳۸۵)؛ مبانی شبکه، نوع نشر الکترونیکی، تهران: انتشارات _ شهر مجازی پارسیان.

__ یآوری، امیر حسین و نجار رسول. (۱۳۸۸)؛ رویکرد پلیسی اطلاعات محور، چاپ اول، تهران: پلیس امنیت عمومی ناجا، انتشارات حدیث کوثر.

- Brecher, Kim, (March, ۱۹۹۹). "Protect your Evidence and protect yourself." Law Enforcement Technology.

Hess, Karn M. and Wroblecki, Henry M., (۱۹۹۶). For the Record: Report Writing in Law Enforcement, Edition. Bloomington, MN: Innivative System Publishers, Inc

Strandberg, Keith W. (June, ۱۹۹۶). "The Courtroom of the Future." Law Enforcement Technology clark, Lance A., (۱۹۹۵). "A Way with Words." Police.

Wexler, Sanford, (August, ۱۹۹۹). "Every Crime Scene Tells a Story." Law Enforcement Technology.

- www.itc.ir

